

»Kje je strah?« zakličejo sedaj ostalim.

»Ali ga ne vidite?« začudi se Tone. »To se vidi, da je res strah, ker človeka tako moti«, pa razklada Jamniku.

»Meni je to zastavica, ki je ne znam rešiti«, zmajuje le-ta z ramami.

»Veš, odkod ta strah?« vpraša vrnivši se stric Jožka. Kajpak ni bilo odgovora. Zato nadaljuje stric:

»Poglejte jo smerekico tam nad potom! Njena senca, ki je od tukaj nekoliko podobna človeški postavi, pa straši. Če se hočete iznebiti strahu, posekati je treba smerekico.«

»Resnična je ta!« razumel je prvi Jamnik.

»Ne vem, ne vem —« pa je dvomil Tone.

»Le strah glej, pa se koj prepričaj!« Po teh besedah gre stric k smerekici ter jo potrese. In res »strah« se je tresel.

»Glej no, pa je res sama senca«, spoznala sta šele sedaj do dobra Tone in Jožek. »Pa je človek tako nespameten, da se sence boji! No, dobro, da sedaj vemo, pri čem smo.«

»Ker več ne straši«, prijel je stric Jožka za roko, »pojdiva torej brez skrbi po knjigo. Vidva pa pojdiva domov povedat, da smo strah ukrotili. Le povejta, da se je tresel pred nami, kakor šiba na vodi.«

»Saj se je res«, pritrdjeval je Tone.

Stric in Jožek sta knjigo srečno našla ter potem še nekaj časa poslušala petje, ki se je od daleč še lepše slišalo kakor od blizu. V ulicah se ni od tega dne nobeden več bal strahu, če mu je prav hodil čez pot, zakaj poznali so ga. O Jamnikovem stricu pa se je razneslo, da je strah tresel. Močen in hud človek, ne res, ki strah trese?

(Dalje prihodnjič.)

Povesti iz avstrijske zgodovine.

(Piše Al. Stroj.)

II.

Friderik II.

Szmej Babenberžanov se spominja naša domača zgodovina posebno Friderika II., Bojevitega. Njemu je nemški cesar podelil Kranjsko po smrti zadnjega domačega mejnega grofa. Friderik, ki je imel že poprej nakupljenih nekaj posestev na Kranjskem, imenoval se je odslej »gospod kranjske dežele.«

Ko je začel vladati, imel je dobrih 20 let. Kmalu pa je pokazal, da je vrl, skrben vladar. V deželi, zlasti v pokrajinah ob Donavi, pripovedovalo se je tedaj z grozo in strahom o dveh bratih Kuenringih, Henriku in Hadamaru. Bila sta mogočna viteza; imela sta dobro utrjene gradove in veliko število vedno za boj pripravljenih oboroženih tovarišev in hlapcev. Toda nista se

borila zoper sovražnike vladarjeve in sovražnike svete cerkve, ampak napadala sta mirne, domače ljudi, zlasti trgovce, ropala jih in uboge žrtve vlačila v svoje ječe. Meščani so se tresli pred njima; pobožni menihi v bližnjih samostanih so molili, da bi jih Bog rešil grozovitih sosedov.

Precej, ko je Friderik zvedel, kako nadlegujeta brata Kuenringa njegove podložnike, sklenil ju je nenadoma napasti in kaznovati. Henrik je bival tedaj v mestu Zwettl, Hadamar pa v gradu Aggstein. Bojeviti Friderik takoj zbere svoje vojne čete in se napoti proti Zwettlu. Krepko se je branil Henrik, toda nič mu ni pomagalo. Friderik je dal podreti mestno obzidje, vojaki so šli v mesto in hudo kaznovali upornike. Premeteni Henrik je ušel skozi podzemeljski predor maščevalni pravici.

Tako so bili prebivalci rešeni jednega bratov Kuenringov; težje pa je bilo dobiti drugega v pest. Bival je v utrjenem gradu Aggsteinu, ki bi bil kljuboval mesece in mesece vsakemu napadovalcu. Ko bi ga bil Friderik hotel oblegati, izgubil bi bil stotine svojih vojakov, pa bi še ne bil nič opravil. Zato si izmisli zvijačo.

Lepega poletnega jutra prijadra po Donavi od Regensburga proti Aggsteinu velika kupčijska ladija. Ko jo zagleda Hadamarjev čuvaj, zatrobi, in hkrati je bilo vse živo na gradu. Kmalu se odpró vrata in prikaže se Hadamar s svojimi dobro oboroženimi hlapci. Skoro v teku se spusté proti reki, da bi napádlí in oropali ladijo. Ker so menili, da na ladiji ni drugih oseb kot trgovci in veslači, upa si Hadamar samo z dvema hlapcema stopiti v čoln in pripeljati se do ladije. »Stojte!« zavpije nad veslači, stopi na ladijo in pokliče trgovca k sebi. Urno mu mora odpreti vse shrambe in zaboje, da si izbere, kar bi mu prijaló. Posebno se mu pasejo oči po bliščečem orožju, srebrnini in zlatnini. Mej tem pa ne zapazi Hadamar, kako prihajajo na krov od vseh strani iz notranjih ladijinih prostorov oboroženi vojaki. Ravno se nagne Hadamar nad neki zaboj, da bi si izbral dragocenostij. Neopaženi se mu približajo vojaki in ga uklenejo. Hlapci, ki so ostali na bregu, prihiteli so urno na pomoč, a vojaki so jih s pušicami odpodili. Hadamarja so zvezanega odpeljali po Donavi proti Kremsu, kjer je bil tedaj Friderik. Ukazal je ujetnika odpeljati na Dunaj, sam pa je šel z vojniki proti Aggsteinu, kjer je kmalu premagal posadko, grad pa razdejal, da ni ostalo kamena na kamenu.

Ko je slišal brat Henrik, kaj se je zgodilo z Hadamarjem, zapustil je svoje skrivališče in prostovoljno prišel pred Friderika, da ga kaznuje, kakor je zaslužil.

Kmalu se zberó vitezi in svetovalci Friderikovi, da sodijo vjeta Kuenringa. Friderik ukaže brata pripeljati pred zbrane sodnike. S povešeno glavo prideta Henrik in Hadamar; ne upata si v obraz pogledati svojemu vladarju. Tedaj izpregovori Friderik: »Kot vladar imam pravico kaznovati vaju hudobneža. Vajin oče je bil spoštovan vitez, najbolj izkušen svetovalec mojega očeta Leopolda Slavnega. Tudi vama so bile odmenjene visoke službe. Moj oče je tako cenil Kuenringa, da je vama izročil pred svojo smrtjo v varstvo zaklade in znamenja vojvodske oblasti. Kaj sta pa storila vidva? — Zaklade

sta odnesla na svoje gradove, da jaz nisem imel pomočkov in se nisem mogel bojevati zoper upornike. Častno ime svojih dedov in zlasti svojega očeta sta onečastila, postala sta roparja in upornika. — In sedaj: moja vjetnika sta! Cerkev je vaju izobčila. Ubogo ljudstvo vaju preklinja. Vest vaju peče. Jeden migljeje moje roke... in rabelj vama odseka glavi.«

Molčé stojita Kuenringa. Trepetaje pričakujeta smrtne obsodbe.

Friderik pa nadaljuje: »Radi vajinih slavnih dedov, zlasti radi blagega očeta, vaju pomilostim in vama vse odpustim. Ti, Hadamar, idi prost, kamor ti je drago. Ti Henrik pa, ki si se prostovoljno sam izročil kazni, dobiš v kratkem zopet službo na mojem dvoru.«

Do solz ginjena radi nepričakovane velikodušnosti in dobrotljivosti poklekmeta brata in poljubita roko Frideriku. Hadamar precej nato obleče spokorno obleko in se napoti proti Pasovu, da bi ga ondotni škof zopet sprejel v sveto cerkev, a že na poti skesan umrje. Henrik pa je bil slednjič celo avstrijski deželni maršal. Cerkvam in samostanom je pošiljal bogate darove in tako popravljal krivice, ki sta jih naredila z bratom.

Smereka.

solnčni zimi bukvi mladi

Rekla vitka je smereka:

„Oj soseda, li življenja

Še kaj v tebi se razteka?

Če živiš še, sèm pogledi

In povedi in govôri,

Če je lepši kras na sveti

Kot smereka v snežni gôri.

Drevji, trati in grmovji

Burja zelen je osula —

Meni le jo je pustila,

Ko z gorâ je v dôle hrula.

Oj soseda, oj soseda,

Sèm pogledi in govôri,

Če je lepša stvar na sveti

Kot smereka v snežni gôri.

V zlatem hramu čar kraljice

Vročâ srca z bleskom mami,

Toda sto in stokrat lepša

Jaz samevam med gorâmi.

Biserov ni lepših v morji,

Ni na morski jih obali,

Kot so moji čisti, jasni,

Ko se solnce v njih zrcali.

Ni je svile v knežjem dvoru

Toli nežne, toli bele,

Kot je ivje, s katerim vihre

Moje veje so odele.

Oj soseda, sèm pogledi

In povedi in govôri,

Če je lepša stvar na sveti

Kot smereka v snežni gôri.

Ni mladenke toli vitke,

Če preiščeš vse doline,

Ni je toli brdke, ravne,

Če pregledaš vse planine.

Jaz kraljica sem gorôvja,

Jaz mladenka najbolj zorna,

Gozd mi prèstol je kraljevi,

Ti pa — služkinja uborna..“

Strese bukev suhe veje,

Zatrepeče, zašepeče:

„Pomni dobro, da ošabnost

Ravna pot je do nesreče!“

Jug zasôpel je obnebje,

V dêbel sneg ovâl zadolje,

Da šibilo se je drevje,

Da pod njem je mrlo polje.